

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

29 maart 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Johan De Roo tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over subsidies voor infrastructuurwerken aan steden en gemeenten

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de bodemverontreiniging in Ranst en de gronden van het asielzoekerscentrum in Wommelgem

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de samenstelling van gemeentelijke milieuraden

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van het Isvag-dossier

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ingebrekestelling ten aanzien van de havenuitbreidingspolitiek door de Europese Commissie

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aangekondigde verhuizing van de helihaven van Mechelen naar Ruisbroek-Puurs

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van kringen

Commissie voor Leefmilieu, Natuurgebied en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 29 maart 2001

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.08 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan De Roo tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over subsidies voor infrastructuurwerken aan steden en gemeenten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Roo tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over subsidies voor infrastructuurwerken aan steden en gemeenten.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mevrouw de minister, collega's, bij rioleringswerken of andere infrastructuurwerken kunnen gemeenten en steden aanspraak maken op subsidies van het Vlaams Gewest. De gemeente of stad wijst een bepaald studie bureau aan, dat dan een voorontwerp van de geplande werken opmaakt. Op basis van een goedgekeurd voorontwerp wordt het subsidieerbare bedrag door het Vlaams Gewest vastgelegd en bekendgemaakt aan de gemeente of stad.

Na de aanbesteding kunnen de werken worden uitgevoerd tegen een kostprijs die hoger of lager, maar in vele gevallen hoger ligt dan de geraamde prijs. Dergelijke verhoging van de werkelijke kosten kan onder meer gebeuren door een te behoudende raming door het studie bureau, een onderschatting van de werkelijke kosten, een onvoorziene prijsstijging van bepaalde grondstoffen, de wisselende olieprijsen, doordat de aannemers veel werk hebben en de concurrentie minder speelt, enzovoort. De regel is dat het bedrag van de werken die in aanmerking komen voor een gewestbijdrage, wordt bepaald aan de hand van het voorontwerp. Als dit bedrag bij de aanbesteding echter hoger is,

dan wordt de vastlegging door het Vlaams Gewest niet aangepast. Door een te lage raming bij het voorontwerp kunnen gemeenten en steden echter een belangrijk bedrag aan subsidies mislopen, terwijl er niets wordt gewijzigd aan het goedgekeurde voorontwerp door de gemeenten en het Vlaams Gewest.

Kan men in duidelijke gevallen van onvoorziene omstandigheden de subsidies aanpassen aan de werkelijke kosten van de werken in plaats van bij het bedrag van het voorontwerp te blijven ? Bestaat de mogelijkheid om het subsidieerbare bedrag niet te berekenen op de initiële raming maar wel op het werkelijk te betalen bedrag ? Is er vanuit het Vlaams Gewest voldoende controle op deze subsidies ? Mits een overschatting van de kosten zou een gemeente bijvoorbeeld wel aanspraak kunnen maken op een verhoogde subsidie. Er zou een delicate praktijk kunnen ontstaan waarbij men de raming en de kosten opdrijft, wat nadelig zou zijn voor het Vlaams Gewest. Als de werkelijke prijs na aanbesteding heel wat hoger is, en de subsidie wordt pas verleend op basis van het initieel lager bedrag, dan zijn de gemeenten daar het slachtoffer van.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, het subsidiebesluit – we hebben het hier voornamelijk over het Rio-besluit over de rioleringen – legt het subsidiebedrag vast op basis van het door de ambtelijke commissie goedgekeurde voorontwerp. Dit bedrag is een plafondbedrag en kan enkel dalen in het verdere verloop van het dossier, als blijkt dat de kosten lager waren.

Als het dossier van het voorontwerp op een degelijke manier wordt uitgewerkt, dan kan een stijging van de raming enkel nog het gevolg zijn van de schommelingen van de marktprijzen. Als de subsidie pas wordt bepaald als het werkelijk te betalen

Dua

bedrag gekend is, dan heeft de gemeente vrij laat weet van het aandeel van de subsidie. De gemeenten dringen erop aan om het bedrag van de subsidie snel te kennen zodat ze daar rekening mee kunnen houden bij het opstellen van de begroting.

Een ander nadeel is dat als de subsidie wordt vastgelegd op basis van het werkelijk te betalen bedrag, het doorvoeren van allerlei verrekeningen niet meer wordt afgeremd. Door de vastlegging van de subsidie te plafonneren in de fase van de goedkeuring van het voorontwerp, worden de gemeenten en de studiebureaus tevens aangespoord om al in een vroeg stadium na te denken over de concrete uitwerking van het dossier. Dat is momenteel bij besluit geregeld. Het subsidiebesluit van de Vlaamse regering voorziet in geen enkele uitzondering. Het is dus niet mogelijk om het subsidieerbare bedrag te berekenen op de reële kosten die hoger zouden liggen dan de vastlegging.

De controle gebeurt door de ambtelijke commissie, en verloopt vrij goed. In die commissie zetelen vertegenwoordigers van Aquafin, de VMM, enzovoort. Bij de goedkeuring van de voorontwerpdossiers worden sterke overschattingen van de kosten opgemerkt en rechtgezet. De gemeenten kunnen wel kiezen voor duurdere maar ook betere materialen dan de voorgeschreven standaard. Er wordt gecontroleerd of het allemaal goed berekend is, maar de gemeentelijke autonomie in verband met de materiaalkeuze wordt gerespecteerd.

Bij de uitbetaling van de subsidie wordt gecontroleerd of de werken worden uitgevoerd zoals ze in het goedgekeurde voorontwerp staan. Op dit vlak worden geen misbruiken getolereerd. Momenteel wordt gewerkt aan een aanpassing van het Rio-besluit. De administratie dringt aan op het behoud van deze regels. Er zal een nog beter controle van de raming worden doorgevoerd. De prijzen van de raming van het voorontwerpdossier zullen worden vergeleken met die uit de prijzendatabank van de NV Aquafin. Op deze manier zullen overramingen, maar ook onderramingen worden opgemerkt en weggewerkt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de bodemverontreiniging in Ranst en de gronden van het asielzoekerscentrum in Wommelgem

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de bodemverontreiniging in Ranst en de gronden van het asielzoekerscentrum in Wommelgem.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, gezond wonen, eten en leven is voor vele, zoniet voor alle burgers een belangrijk principe. Dit wordt echter steeds meer omstreden. Hiervan getuigt ook de oprichting van de commissie ad hoc Milieu en Gezondheid.

In de jaren zestig en zeventig werden vele gronden in Vlaanderen gebruikt voor de ontginning van grondstoffen. Dit gebeurde ook in Ranst en de deelgemeenten Emblem en Broechem, waar veel zavel te vinden was. De bouwsector kende in die jaren een snelle groei, en daarom was zavelwinning heel belangrijk. Hierdoor werden deze gemeenten en andere gemeenten met een kleiachtige grond, herschapen tot maanlandschappen. Er ontstonden vele putten waaruit men de grondstof had gedolven. Er kwam een zogenaamde opvulregel die verplichtte om de putten na ontginning met afvalstoffen te vullen. Deze afvalstoffen waren niet enkel huishoudelijk restafval, ook de chemische industrie vond de weg naar deze stortputten. Wanneer deze putten waren volgestort, werden ze afgedekt en werden de terreinen braakliggend land.

Nu, meer dan veertig jaar later, zijn bij het gemeentebestuur van Ranst 21 stortputten gekend. De verslagen over de aanwezigheid van deze putten zijn echter zeer onvolledig. Zo wordt er bijvoorbeeld geen melding gemaakt van de afdeklaag die op deze storten werd gebruikt. Er wordt ook nergens gemeld welke stoffen werden aangevoerd.

Vandaag wil ik het probleem voorleggen van twee aanpalende terreinen die in de jaren zestig als stortput werden gebruikt. Het ene terrein is als chemisch stort gebruikt. Daar staat momenteel een boomgaard op. Ik stel me hier enige vragen bij. Van het andere terrein werd onlangs zand afgegraven en afgevoerd naar onder andere de voormalige legerkazerne in Wommelgem die momenteel dienst doet als asielzoekerscentrum. Het gemeentebe-

Van den Eynde

stuur van Ranst heeft een vergunning afgeleverd voor het afgraven van het stortterrein aan de Schawijkplasweg dat naast het chemisch stort ligt. De buurtbewoners waren hierdoor zeer verontrust, en vroegen aan de burgemeester de uitslagen van de bodemattesten. De burgemeester wou op de vraag van die buurtbewoners niet ingaan. Ik vraag me af of die documenten niet openbaar zijn. Het gemeentebestuur meldde overigens dat het louter om het afgraven van de bovenste deklaag van het stortterrein ging. Mevrouw de minister, ik wil hier enige vraagtekens bij plaatsen.

Bij een bezoek aan dit terrein heb ik diepe putten en hoge bergen zand aangetroffen die getuigen van afgravingen. Door de regenval van de laatste weken is dit terrein herschapen in een grote wateroppervlakte waardoor eventuele verontreiniging zich kan verspreiden. Daarom stel ik me vragen bij het afgraven van stortputten, de controle op de aanwezige putten, de verspreiding van verontreiniging en het mogelijke gevaar voor de buurtbewoners. Het consumeren van fruit afkomstig van een chemisch stort lijkt op het eten van een vergiftigde appel, tenzij u daarover uitsluitsel kunt geven.

Is de verontreiniging van de stortputten aan de Schawijkplasweg gekend bij de ministeriële diensten ? Welke omvang en graad van verontreiniging werden in het verleden voor deze gronden opgetekend ? Waarom worden de bodemattesten die in het bezit zijn van de burgemeester van Ranst niet bekendgemaakt aan de bewoners ? Wat is het resultaat van deze testen ? Klopt het dat er grond van deze verontreinigde stortputten werd afgegraven voor de ophoging van gronden waaronder de kazerne van Wommelgem, en is dit voor u aanvaardbaar ? Welke maatregelen dienen er volgens u te worden genomen om de verspreiding van verontreinigde grond tegen te gaan ? Kunt u mij medelen hoe groot de totale omvang is van de bodemvervuiling in de gemeente Ranst en de deelgemeenten Broechem en Emblem ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, de OVAM nam in 1991 het betrokken terrein te Ranst op in de lijst van potentieel verontreinigde sites op basis van de stortactiviteiten die daar in het verleden werden uitgevoerd. De OVAM ontving op 14 april 1999 een oriënterend bodemonderzoek opgesteld door een erkende bodemsaneringsdeskundige. Hierin wordt vermeld dat er in de periode tussen 1960 en 1974 inert materiaal en huis-

houdelijk afval werd gestort in een groeve van de vroegere zandwinning. Op basis van het oriënterend bodemonderzoek blijkt dat er ernstige aanwijzingen zijn dat de percelen zijn aangetast door een historische bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt. Dit blijkt uit de volgende elementen uit het oriënterend bodemonderzoek.

In het grondwater wordt een verhoogde geleidbaarheid gemeten, en wordt de bodemsaneringsnorm voor sommige zware metalen overschreden. In het vaste deel van de bodem wordt de bodemsaneringsnorm voor zware metalen, PAK's en minerale olie overschreden. In dat vaste deel wordt eveneens een verhoogde concentratie aan extraheerbare organische halogenen, de zogenaamde EOX, gemeten.

De deskundige heeft besloten dat er een beschrijvend bodemonderzoek moet worden opgesteld, en geeft aan dat het niet nodig is om voorzorgsmaatregelen te nemen. Naargelang van de ernst van de verontreiniging kan in de fase van het oriënterend bodemonderzoek worden beslist of er onmiddellijk maatregelen moeten worden genomen. Dit was in dit geval niet nodig. Een beschrijvend bodemonderzoek wordt ingesteld om de ernst van de bodemverontreiniging vast te stellen. Dat onderzoek geeft een beschrijving van de aard, de hoeveelheid, de concentratie en de oorsprong van de aanwezige stoffen, de mogelijkheid op verspreiding ervan en het gevaar op blootstelling eraan van mensen, planten en dieren.

Op 9 juni 1999 en op 25 juni 1999 werden de respectievelijke saneringsplichtigen aangemaand tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek. Op basis van hun ingediende bewijsvoering bekwamen de saneringsplichtigen het statuut van onschuldig eigenaar. De OVAM is dan ook overgegaan tot ambtshalve uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek. Het voorstel van beschrijvend bodemonderzoek dat aangeeft wat men moet doen bij het beschrijvend bodemonderzoek, werd conform verklaard op 8 februari 2001. Men zal onder andere een aantal boringen uitvoeren op aangrenzende percelen.

Op basis van het oriënterend bodemonderzoek leverde de OVAM in juni 1999 en in september 2000 bodemattesten af aan de eigenaar en de gebruiker van de gronden. Dat was de te volgen procedure, omdat de percelen in kwestie zijn opgenomen in het register van verontreinigde gronden. De gemeente werd op de hoogte gebracht van de ligging van de verontreinigde gronden te Ranst, en kreeg een kopie van de attesten. Het bodemsaneringsde-

Dua

creet bepaalt dat de gemeente de attesten ter inzage van de belangstellenden moet leggen. De manier waarop dit gebeurt, mag de gemeente zelf kiezen.

Ik zal nu antwoorden op de concrete vragen over de afgegraven grond. Naar aanleiding van die vraag heeft de OVAM contact opgenomen met de erkende bodemsaneringsdeskundige die instaat voor de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek van de terreinen aan de Schawijkplas de Ranst. Op de terreinen van de voormalige stortputten zelf is er geen afgraving gebeurd. De afgegraven gronden voor ophoging waar u naar verwijst, zijn mogelijk afkomstig van het naburig perceel 66A, eigendom van de heer Wouters. U kunt dat ter plaatse controleren. Op dit perceel zijn twee grondboringen uitgevoerd om de grenzen van de aangetroffen verontreiniging tijdens het beschrijvend bodemonderzoek te bepalen. Uit de analyse van deze grondstalen blijkt dat er voor de onderzochte parameters geen overschrijdingen van de bodemsaneringsnormen zijn. Deze bevindingen heeft de erkende bodemsaneringsdeskundige op 14 maart 2001 aan de heer Wouters meegedeeld. We weten niet hoeveel van de afgegraven grond van het perceel van de heer Wouters is gebruikt om het terrein van het asielcentrum op te hogen. We weten alleen dat het niet is gebeurd met grond die door de OVAM als verontreinigd is bestempeld. We vermoeden dat die ophoging is gebeurd met niet verontreinigde grond van de aangrenzende percelen. Eventueel moet het gemeentebestuur verder na gaan waar die grond vandaan komt.

Voor de gemeente Ranst en de deelgemeenten Oelegem, Broechem en Emblem zijn 197 percelen opgenomen in de lijst van mogelijk verontreinigde gronden. Tot op heden zijn er op 61 kadastrale percelen oriënterende bodemonderzoeken uitgevoerd. Van deze 61 percelen zijn er 38 opgenomen in het register van verontreinigde gronden. De totale oppervlakte van deze gronden bedraagt 179 hectare. Ook voor deze percelen ontving de gemeente een kopie van het bodemattest. Voor 21 van de onderzochte percelen moet een beschrijvend bodemonderzoek worden uitgevoerd. De totale oppervlakte van deze percelen bedraagt 109 hectare. Voor deze 21 percelen moet de procedure van het bodemsaneringsdecreet worden gevolgd.

De te voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik dank de minister voor haar antwoord. Het gemeentebestuur van Ranst heeft onvolledige informatie. Nergens staat vermeld hoe groot de afdeklaag van de stortten is. Dat is toch een belangrijk gegeven om te bepalen of en in welke mate de verontreiniging aan de oppervlakte kan komen of in het grondwater kan terechtkomen.

Er staat een boomgaard op het chemisch stort. U hebt daar niet over gesproken. Het gaat om twee terreinen die naast elkaar liggen. Op het ene terrein staat de boomgaard en het andere terrein is afgegraven. Ik zal verder uitzoeken of perceel 66A niet of niet zwaar verontreinigd is. Ik denk alleszins dat er in Ranst nog heel wat werk aan de winkel is om duidelijkheid in de toestand te scheppen en de buurtbewoners te informeren.

Minister Vera Dua : Volgens mijn informatie is er geen verontreinigde grond weggenomen. U moet bij het lokale bestuur eens navragen waar die grond vandaan komt. Ik kan niet aan de OVAM vragen om dat te doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de samenstelling van gemeentelijke milieuraden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de samenstelling van gemeentelijke milieuraden.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, na de installatie van de nieuwe gemeenteraden heeft men zes maanden de tijd om de milieuraden opnieuw samen te stellen. Bij de samenstelling moet men rekening houden met de richtlijnen van het nieuw milieuconvenant.

Adviesraden hebben belangrijke doelstellingen. Ze willen het beleid beïnvloeden en het bestuur democratiseren. Ze willen eveneens de kwaliteit van het beleid verhogen en een maatschappelijk draagvlak creëren. Vooral dat laatste zou door de nieuwe samenstelling wel eens in het gedrang kunnen

Gardeyn-Debever

komen, ook al beoogt men de vertegenwoordiging van alle maatschappelijke geledingen.

Zeker in kleinere gemeenten werd de milieuraad vooral gedragen door vertegenwoordigers van de vele culturele verenigingen. Hun aandeel wordt nu gereduceerd tot een vertegenwoordiger. Hoe kan een persoon soms 15 à 20 verenigingen vertegenwoordigen? Hoe moet de standpuntvorming verlopen? Hoe zal de doorstroming en de sensibilisering gebeuren zonder rechtstreekse vertegenwoordiging?

Milieu- en natuurverenigingen verdienen zeker een plaats in een milieuraad. Er is voor hen dan ook een gegarandeerd recht op een derde van de mandaten. Vooral in kleinere gemeenten, waar deze verenigingen geen plaatselijke werking hebben, zorgt dat voor problemen. Men is immers niet in staat deze mandaten in te vullen, terwijl andere verenigingen die ook rond natuur- en milieuthema werken, worden uitgesloten. De samenstelling van de milieuraden dreigt niet langer te beantwoorden aan de sociaal-maatschappelijke realiteit van heel wat landelijke gemeenten. Het moet toch de bedoeling zijn om het sociaal middenveld maximaal bij het besluitvormingsproces te betrekken. In veel landelijke gemeenten is dat echter niet langer mogelijk.

Is de minister van Leefmilieu zich bewust van deze problematiek? Kunnen de gemeenten de vrijheid krijgen om de samenstelling van de milieuraden aan te passen aan de specifieke maatschappelijke realiteit van hun gemeente, zonder dat ze in strijd zijn met het milieuconvenant? Kan er een tussentijdse evaluatie en correctie gebeuren als blijkt dat de voorgelegde standaardvorm van statuten geen rekening houdt met de plaatselijke realiteit en daardoor een goede werking in de weg staat?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : In de handleiding van het convenant staan een aantal richtlijnen voor de samenstelling van de gemeentelijke milieu- en natuurraden. In het verleden moest een vertegenwoordiger van de sociaal-culturele organisaties deel uitmaken van de raad. De handleiding van het nieuwe milieuconvenant 2000-2001 zegt over de samenstelling het volgende. 'Er wordt naar gestreefd dat alle maatschappelijke geledingen, vertegenwoordigd in de socio-culturele organisaties, onderwijsinstellingen en beroepsverenigingen evenwichtig in de ad-

viesraad zijn vertegenwoordigd. Op die manier kan het draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid vergroten. Gelet op de specificiteit van de materie en de noodzaak dat milieu en natuur de prioritaire bekommernis uitmaken in de gemeentelijke milieu- en natuurraden, wordt ervoor gepleit dat de milieu- en natuurverenigingen een redelijke plaats krijgen toebedeeld. Er wordt naar gestreefd dat deze een derde of meer van de raad uitmaken. Dit geldt ook voor de man-vrouw verhouding.' De zaken zijn dus iets genuanceerder dan u ze voorstelt.

Er is absoluut geen sprake van om de vertegenwoordiging van culturele verenigingen tot één persoon terug te brengen. Er is evenmin sprake van een garantie op een derde van de mandaten voor de milieu- en natuurverenigingen. Het gaat om een streven. Gemeenten kunnen dus eventueel gemotiveerd afwijken van deze bepaling. Het is uiteraard noodzakelijk dat milieu- en natuurverenigingen voldoende vertegenwoordigd zijn.

Tot slot kan ik u melden dat de gemeentelijke milieu- en natuurraden op dit moment worden geëvalueerd. Zo is er bijvoorbeeld het onderzoek van de Mina-raad over de samenstelling en werking van gemeentelijke en provinciale milieuadviesraden. De opvolger van het milieuconvenant 2000-2001 wordt volop voorbereid. De VVSG is zeer nauw betrokken bij het nieuw milieuconvenant. Als blijkt dat we wijzigingen moeten doorvoeren, zullen de gemeenten dat tijdig via de VVSG en via onze informatiekanalen vernemen. Ik denk dat de problemen op het terrein minder groot zijn. Het komt erop aan dat men de geest van de richtlijn respecteert.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik hoor u graag praten over 'streven', maar ik denk dat men bij ons een en ander te letterlijk heeft opgevat. Bij ons zijn de milieuverenigingen regionaal vertegenwoordigd. Degenen die lid zijn, zijn over het algemeen mandataris en kunnen dus niet zetelen met stemrecht. Men tilt nogal zwaar aan dat stemrecht. In het verleden was de werking bij ons zeer goed, maar men denkt minder waardevol te zijn zonder stemrecht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw over de opvolging van het Isvag-dossier

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van het Isvag-dossier.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ook op internationaal niveau heeft men steeds meer aandacht voor de effecten van verbrandingsovens op de gezondheid. Men besteedt daarbij ook aandacht aan verbrandingsovens die zijn uitgerust met de nieuwste technieken. Greenpeace maakte gisteren trouwens een rapport over verbrandingsovens en gezondheid bekend. Daarin wordt gewezen op de uitstoot van bepaalde schadelijke stoffen die tegen 2020 moeten worden uitgefaseerd volgens het POP-verdrag. Deze stoffen komen zowel vrij bij oude als bij moderne verbrandingsovens.

Ik wil even wat aandacht besteden aan twee nieuwe elementen in het dossier van de Isvag-oven in de Neerlandwijk. In de context van het milieu- en gezondheidsonderzoek zijn metingen uitgevoerd, en men heeft tamelijk veel PCB's en vluchtige organische stoffen in het bloed van de mensen gemeten. De minister heeft de milieu-inspectie de opdracht gegeven om in de omgeving van de wijk te zoeken naar belangrijke emissiebronnen van deze vluchtige organische stoffen en PCB's en blijkbaar heeft ze geen belangrijke nieuwe bronnen gevonden. Toch komen deze stoffen in grote concentraties in het bloed van de mensen voor. De Isvag-directie zou weigeren om PCB-metingen in de oven te laten uitvoeren, omdat ze geen bijkomende verplichtingen wil in vergelijking met andere ovens. De Isvag heeft dus lak aan het milieugezondheidsonderzoek en weigert daar conclusies uit te trekken of medewerking aan te verlenen.

In Antwerpen zijn er nieuwe besturen : de districtsraden. Het is belangrijk dat we die districtsraden serieus nemen. De districtsraad van Wilrijk heeft zich voor het eerst politiek uitgesproken over dit dossier. Zo is er een motie goedgekeurd waarin wordt gezegd dat de bij de mensen gedetecteerde waarden verontrustend zijn. De districtsraad vraagt een bijkomend gezondheidsonderzoek in de Neerlandwijk en een bloedonderzoek bij kinderen op het Valaar, vergelijkbaar met het onderzoek naar zware metalen dat is uitgevoerd in de wijk More-

tusburg te Hoboken. De districtsraad wil ook de vervuiling door de A12 Boomsesteenweg, een andere mogelijke bron van vervuiling en gezondheidseffecten, beter laten bemonsteren. Als er een beter en betaalbaar alternatief bestaat, vindt de raad dat de sluiting van de Isvag-verbrandingsoven voor de Wilrijkse volksgezondheid prioritair blijft. Er werd nog aan toegevoegd dat er ook verder onderzoek moet worden gevoerd naar PCB's en vluchtige organische stoffen, aangezien er nog steeds geen uitsluitel is.

Mevrouw de minister, wat zult u nog doen om de bronnen van dioxines, PCB's en VOS in de wijk alsnog op te sporen ? Komen er PCB-metingen aan de schoorstenen van de Isvag-oven ? Kunnen die aan Isvag en aan andere ovens worden opgelegd ? Is dit niet noodzakelijk, zeker nu een gezondheidsonderzoek PCB's in het bloed heeft aangetoond, of zal de overheid dit dan zelf moeten bekostigen ? Is er intussen al meer bekend over de PCB-bodemanalyses die zijn uitgevoerd ?

Hoe reageert u op de vragen van de districtsraad van Wilrijk ? Komt er verder gezondheidsonderzoek in de Neerlandwijk en in de wijk Valaar ? Het eerste onderzoek was slechts een haalbaarheidsonderzoek. We verwachten dan ook dat daarop wordt voortgeborduurd.

Komt er een bemonstering van de emissies veroorzaakt door de A12 ? Is er geen ruimer programma nodig om de emissies en gezondheidseffecten van alle grote verkeersassen in kaart te brengen ? Dat zou goed passen in een aantal initiatieven omtrent Milieu en Gezondheid.

Hoe staat het concreet met het vervroegde sluitingsscenario ? Is er in het kader van de bestaande afvalstoffenplanning nog nood aan de verwerkingscapaciteit van Isvag ? Isvag moet haar totale emissies per jaar bekendmaken. Terecht willen de omwonenden ook daarop zicht krijgen. Kunt u de recentste gegevens ter zake meedelen ? Het is niet alleen belangrijk te weten wat er op een bepaald moment uit de schouw komt, maar ook wat de totale uitstoot is van alle vervuilende stoffen op jaarbasis.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, volgens informatie waarover ik beschik, zou professor Vlietinck, die een informatievergadering had belegd voor de buurtbewoners van de Isvag-oven, tijdens

Van den Eynde

de voorstelling van het onderzoeksteam meege-deeld hebben dat er een meetinstallatie voor PCB's werd opgesteld op de terreinen van Isvag. Ik weet echter niet of die installatie bij de oven zelf staat. Ik heb u hier op 24 februari een schriftelijke vraag over gesteld. De districtsraad van Wilrijk heeft zijn ongerustheid geuit. We moeten dat nauwgezet volgen.

Ik ben uiteraard zeer benieuwd naar het resultaat van uw onderhandelingen met de lokale overheden. U hebt gezegd dat u nieuwe onderhandelingen zou voeren met de nieuwe gemeentebesturen. De grootste aandeelhouder is de stad Antwerpen. Het is dan ook belangrijk om met de stad eens na te gaan wat er precies is gebeurd met de gelden die voorbehouden waren voor het sluitingsscenario van de Isvag-oven. Dat heb ik u op 17 januari al voorgesteld naar aanleiding van een vraag.

Intussen is er nog een nieuw feit. Vijf gemeenten die mede-aandeelhouder zijn van de Isvag-oven, zijn naar de Raad van State gestapt om aan te klagen dat minister Sauwens geen geld van het noodfonds voor Isvag beschikbaar wil stellen. Hoe zult u daar verder op reageren ?

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, u hebt altijd gezegd dat er na de installatie van de nieuwe gemeenteraden meer perspectieven zouden zijn voor onderhandelingen over een vervroegde sluiting. Hoever staat het daarmee ? Is de Vlaamse Gemeenschap, zoals u beweerd hebt, bereid om te delen in de kosten van de vervroegde sluiting ?

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, hebt u een idee van de verhouding tussen de uitstoot van de Isvag-oven en die van Metallurgie Hoboken ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal eerst antwoorden op de vragen over de metingen. In de omgeving van de Isvag-oven worden op drie plaatsen tweemaal per jaar gedurende één maand metingen van dioxinedepositie uitgevoerd. Tevens werd vanaf mei 2000 op één van deze plaatsen begonnen met dioxinedepositiemetingen over een volledig jaar.

Op één uitzondering na, bleven de meetresultaten steeds beneden de 20 picogram TEQ per vierkante meter per dag. Dat is de referentiewaarde. Dioxines worden vooral opgenomen via de voeding, na opstapeling in de vlees- en zuivelketen, en niet, of slechts in geringe mate via de ademhaling. Er moet dus ook altijd een verband worden gelegd met de geconsumeerde groenten, al of niet van ter plaatse. Dit geldt ook voor PCB's.

In de periodes van 18 november 1997 tot 14 september 1998 en van 9 november 1999 tot 31 december 2000 werden in de Neerlandwijk, op een afstand van ongeveer 1 kilometer ten noordoosten van de verbrandingsoven metingen van zware metalen in de omgevingslucht uitgevoerd. De gemeten concentraties lagen allemaal vrij laag en bleven onder de normen.

Ik heb via de Vlaamse Milieumaatschappij een overeenkomst afgesloten met de UIA om in Wilrijk, Hoboken en Antwerpen een screening uit te voeren van een aantal luchtpolluenten met gebruik van passieve denudertubes. Onder andere de volgende parameters zullen worden bepaald : ozon, zwaveldioxide, stikstofdioxide en benzeen. In totaal zullen er in Wilrijk op een twintigtal plaatsen metingen worden uitgevoerd. Een aantal van deze plaatsen werd gekozen omwille van de verbrandingsoven enerzijds en van de autoweg A12 anderzijds.

De VMM zal in mei, juni, november en december 2001 verkeersgerichte metingen uitvoeren met een meetwagen. Hiermee zal onder meer de concentratie van ozon, zwaveldioxide, stikstofdioxide en koolstofmonoxide worden gemeten. Een aantal metingen zullen ook in Wilrijk in de omgeving van de A12 worden uitgevoerd. Wilrijk wordt zo de meest gemeten zone van Vlaanderen.

Naar aanleiding van bepaalde verontrustende resultaten van het onderzoek Milieu en Gezondheid, die onder meer aantoonde dat in het bloed van jongeren te Wilrijk een verhoogde concentratie aan PCB's en VOS voorkomt, heb ik de opdracht gegeven aan de afdeling Milieu-inspectie om na te gaan of er eventueel nog andere vervuilende bronnen zijn. In de omgeving van de Neerlandwijk werden alle bedrijven gescreend op hun mogelijke uitstoot van PCB's, VOS en dioxines. Daar bestaat een uitgebreid rapport van, dat ik u graag wil bezorgen. In eerste instantie werden echter geen potentiële bronnen ontdekt. Er werd weliswaar gemeld dat er een drukkerij aanwezig zou zijn, maar die is intussen al twee jaar gesloten. Uit alles blijkt dat er geen directe puntbronnen van VOS en PCB's zijn.

Dua

Verder werd aan de intercommunale Isvag, exploitant van de huisvuilverbrandingsoven te Wilrijk, gevraagd om de uitstoot van merker-PCB's via de rookgassen te meten. Hierop kwam in eerste instantie een afwijzende reactie, waarop de afdeling Milieu-inspectie haar vraag herhaalde in een lange brief met bijkomende motivatie. Vermits de exploitant ook nu niet wou ingaan op de vraag, besliste de afdeling Milieu-inspectie om in de loop van april 2001, na het heropstarten – de ovenlijnen zijn momenteel dicht voor een jaarlijkse controle -, in haar opdracht en op haar kosten emissiemetingen te laten uitvoeren op de beide ovenlijnen van de Isvag-installatie. Hierbij zullen zowel de dioxines en furanen als de PCB's in de rookgassen worden gemeten.

Het argument van Isvag houdt wel enigszins steek. De metingen bij de bevolking refereren aan een periode waarin de oven stillag. Isvag zegt dat bijkomende metingen worden opgelegd op basis van conclusies uit het gezondheidsonderzoek, terwijl zij in die periode niet verantwoordelijk waren, zeker niet voor vluchtige organische stoffen, maar ook niet voor PCB's, aangezien de oven stillag. We hebben de discussie willen afsluiten door de Milieu-inspectie deze opdracht te geven. Het is voor ons ook belangrijk om te weten wat het gehalte aan PCB's is bij verbrandingsinstallaties in het algemeen, maar we kunnen geen meting opleggen, omdat daarin niet is voorzien in de vergunningsvoorwaarden. Het Vlaem voorziet erin dat de bevoegde overheid bij gemotiveerde beslissing de in de lopende vergunningen opgelegde voorwaarden kan wijzigen of aanvullen. Als nu blijkt dat er in het algemeen bij verbrandingsinstallaties een probleem is met PCB's, kunnen we dus nog overwegen om bijkomende voorwaarden op te leggen, echter niet alleen aan Isvag, maar ook aan andere verbrandingsovens. Ik verdedig hiermee niet de houding van Isvag, maar wil wel de nuance aanbrengen dat men een argument heeft om metingen te weigeren.

U had ook vragen over het gezondheidsonderzoek. De beslissing tot voortzetting van het milieu- en gezondheidsonderzoek waarvan de resultaten eind 2000 worden voorgesteld, en dat inderdaad een haalbaarheidsstudie was, valt onder de bevoegdheid van minister Vogels. Dit betekent niet dat ik als minister van Leefmilieu geen beleidsconclusies kan trekken uit de eerste en eventuele volgende studie. Onze belangrijkste conclusie was dat we bij het vaststellen van gezondheidsparameters, met de instrumenten waarover we beschikken, de VMM en de Milieu-inspectie, op zoek moeten gaan naar

de bronnen. Voor mij zijn zulke gezondheidsonderzoeken van groot belang, al is het maar om richting te geven aan de opdrachten die we aan onze diensten geven.

De VMM voert geen metingen uit van emissies door voertuigen. We beschikken dus ook niet over emissiemetingen uitgevoerd op de wagens die op de A12 rijden. Dat zou ook weinig zin hebben. Wel maken we een schatting van de emissies die veroorzaakt worden door het wegverkeer. We maken daarbij gebruik van het Copert II, voluit Computer Programme to Calculate Emissions from Road Transport. De ontwikkeling van dit programma werd gefinancierd door het Europees Milieuagentschap, wat zorgt voor een nuttige uniformiteit. Het wordt aangeboden aan de verschillende Europese landen om op een identieke manier een schatting te kunnen maken van de verkeersemissies.

De berekeningen zijn gebaseerd op een aantal basisparameters zoals het voertuigenpark in Vlaanderen, de kenmerken van brandstof, jaarkilometrages, emissiefactoren, enzovoort. Deze aanpak levert een totaalcijfer per contaminant voor Vlaanderen op. Het is dus niet mogelijk om uit deze Copert-berekeningen een emissie voor een bepaalde weg, bijvoorbeeld de A12, te filteren.

Toch leek het ons nuttig om emissieberekeningen te maken per vierkante kilometer of per gemeente, overigens niet alleen voor Wilrijk. Het is interessant om op basis van het verkeer te berekenen welke belasting er is van de bevolking. Dat kunnen we in verband brengen met de resultaten van gezondheidsonderzoeken. Daartoe werd door de VMM een datamodel ontwikkeld. De basis voor de Emissie Inventaris Wegverkeer is het mobiliteitsplan Vlaanderen. In dit model worden reële voertuigtellingen uitgevoerd op verschillende telposten door de administratie Wegen en Verkeer. Er worden verdeelsleutels berekend en correctiefactoren toegepast, zodat men tot een aantal voertuigen per voertuigtype en per wegsegment komt.

Dat kan worden gebruikt als basis voor berekeningen in een model dat door de VITO werd uitgewerkt. Er worden onderverdelingen gemaakt naargelang het aantal voertuigen per voertuigcategorie. Zo worden de emissies per categorie berekend. Dit alles wordt verwerkt in een GIS-omgeving, zodat emissies van het verkeer weergegeven kunnen worden per vierkante kilometer of per gemeente. Het is ook mogelijk de emissies van de verschillende contaminanten van de grote verkeersassen in kaart te brengen.

Dua

De resultaten zijn nog niet beschikbaar. De ontwikkeling van het model is afgerond. Er wordt nu begonnen met de invoering van de verschillende bestanden die door derden werden aangeleverd, bijvoorbeeld over de inschrijving van voertuigen, enzovoort. Het is de bedoeling om eind 2001 een beeld te geven, ook grafisch, van historische emissiegegevens tot op heden. Dat zal een belangrijk element zijn in het debat.

In antwoord op de vraag van de heer Van Looy kan ik meedelen dat Union Minière uiteraard in de benadering wordt opgenomen. Het is mijn engagement ten aanzien van de bewoners om voor heel de streek vast te stellen welke vervuiling er aanwezig is. Het probleem van die wijk is dat er een opeenhoping is van allerlei soorten vervuiling. Nu kunnen we niet zeggen welk aandeel van de oven is, welk aandeel van Union Minière en welk aandeel van het verkeer. We kunnen nu ook prognoses maken over wat het aandeel was van andere bronnen. Zo kunnen we toch een beeld krijgen van de situatie in het verleden en de situatie nu.

Union Minière vormt inderdaad een probleem. Eind 1999 hebben we de vergunning aangescherpt. Nu moet het bedrijf ervoor zorgen dat het beantwoordt aan die vergunning. Twee weken geleden heb ik geïnformeerd naar de meetresultaten, maar die schijnen minder positief te zijn dan we gehoopt hadden door de strengere vergunning. In de komende weken willen we opnieuw met Union Minière rond de tafel gaan zitten. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat een van de belangrijkste dioxinebronnen Union Minière is. Het zal duidelijker worden als we het volledige beeld hebben van het verkeer, Union Minière, de verbrandingsoven, enzovoort. Als we structurele verbeteringen kunnen aanbrengen aan de uitstoot, dan is dat veel belangrijker voor de gezondheid van de mensen dan de eventuele sluiting van de Isvag-oven. Maar dat is een andere discussie.

Ik heb eind 1999 van de Vlaamse regering het mandaat gekregen om een vervroegde sluiting van de Isvag-installatie te onderzoeken. We hebben een financieel haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd over een vervroegde sluiting. Ik heb ook een mandaat gekregen om gesprekken te voeren met potentiële partners om de verantwoordelijkheid van een eventuele vervroegde sluiting gezamenlijk te dragen. Daarvoor zijn reeds gesprekken gevoerd met enkele belangrijke actoren, zoals de stad Antwerpen, de provincie Antwerpen, Indaver en de intercommunale Isvag zelf. Toen wilde niemand net

voor de verkiezingen engagementen aangaan. Dat zou onbehoorlijk bestuur zijn. Ik heb ook reeds gezegd dat de Isvag-gemeenten toen allesbehalve positief waren over het sluitingsscenario. We hebben geopteerd om te wachten tot de intercommunales geïnstalleerd zijn. Dat moet nu ongeveer rond zijn. Daarna zullen we met het fiat van de Neerlandwijk in Antwerpen een onderhandelaar aanstellen die de nieuwe gesprekken voert.

Ik herhaal dat ik hierbij mijn verantwoordelijkheid wens op te nemen op voorwaarde dat er in consensus met de andere partners een voldoende groot draagvlak en solidariteit kunnen worden opgebouwd. Ik kan niet anders dan van deze optie vertrekken omdat het scenario een vrijwillige sluiting inhoudt en dat de sleutel hiervoor in handen is van de Isvag-gemeenten. Het zal er nu op aankomen om de Isvag-gemeenten daarin mee te krijgen.

Een tweede aspect van uw vraag betreft de bestaande en geplande afvalstoffenplanning. Momenteel zijn de voorbereidingen aan de gang voor de opmaak van een nieuw uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen. Daarin worden capaciteitsberekeningen en prognoses voor eindverwerking opge maakt in functie van de evolutie van de hoeveelheid te verwerken restafval. We werken met het scenario 'constant beleid', het scenario 'plus' met extra-inspanningen voor preventie en het scenario 'super plus' dat heel grote inspanningen en structurele maatregelen veronderstelt om het restafval te verminderen. Deze scenario's stellen we tegenover de bestaande en geplande installaties voor de voorbehandeling van restafval op basis van scheiding, droging en vergisting. Daardoor zal de benodigde capaciteit van eindverwerking via bestaande roosterverbranding op termijn verkleinen. Ik zal in dit kader een evaluatie maken van de bestaande verbrandingscapaciteit in functie van de levensduur van de installatie, de nabijheid van andere verwerkingscapaciteit, en uiteraard de naleving van de wettelijke voorschriften en de plaats.

Ik moet ervoor zorgen dat het afval altijd op een verantwoorde manier ergens verwerkt wordt of terecht komt. Als we in de klassieke eindverwerking een overcapaciteit hebben, dan zullen we prioriteiten stellen over welke installaties in aanmerking komen voor sluiting. Het beantwoorden aan de normen is hierbij het eerste criterium, maar ik denk dat alle ovens daar nu aan beantwoorden. De ligging blijft voor mij ook een zeer belangrijk punt.

Isvag is onderworpen aan de verplichting tot het opstellen van een milieujaarverslag waarvan het emissiejaarverslag een onderdeel is. Het milieujaarverslag

Dua

jaarverslag moet elk jaar tegen 1 april ingediend worden bij de afdeling Milieuvergunningen. Heel binnenkort zullen dan ook de meest recente gegevens over de emissies van het jaar 2000 beschikbaar zijn. Aangezien het milieujaarverslag onder de openbaarheid van bestuur valt, kunnen omwonenden steeds inzage vragen en kennis nemen van de totale emissies op jaarbasis.

Er is een duidelijke afspraak tussen Isvag en de omwonenden dat ze alle emissiemeetgegevens van Isvag onmiddellijk krijgen. Ik stel vast dat dat soms gebeurt en soms niet. Wanneer dit niet gebeurt, nemen wij contact op met Isvag, en worden de gegevens doorgestuurd. Het is belangrijk dat de mensen constant worden geïnformeerd.

De heer Johan Malcorps : Over de jaaremissies van 1999 is er geen informatie.

Minister Vera Dua : In 1999 heeft de oven bijna niet gefunctioneerd, hij is pas opengegaan in november. Tegen 1 april moet het rapport er zijn. Ik zal ervoor zorgen dat de omwonenden worden ingelicht. Ik heb een bundel bij met de emissiegegevens van Isvag zoals die werden gemeld in de milieujaarverslagen van de jaren 1996, 1997 en 1999. De gegevens voor 2000 zijn nog niet beschikbaar. We krijgen ook geregeld rapporten over punctuele metingen uitgevoerd door de Milieu-inspectie. We stellen deze altijd ter beschikking van de omwonenden, en we kunnen ze ook aan de commissie bezorgen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Het antwoord van de minister was zeer volledig. Er moet nu verder onderzoek gebeuren over de oorsprong van die PCB's en VOS'en. Waarschijnlijk komen die niet allemaal van de oven, we moeten elke bron opsporen. Ik ben blij met het emissieprogramma. Daarnaast zijn er ook de immisies, de reële uitstoot. De hoorzitting in het kader van de commissie ad hoc milieu en gezondheid met de VITO maakte duidelijk dat er veel verschillen zijn naargelang van hoe men rijdt, of er file is, of men vertraagt of versnelt. Wat is dan de reële impact? Het is moeilijk om op basis van extrapolaties een exacte inschatting te maken.

De voorzitter : Dat dossier wordt nauwgezet opgevolgd door de collega's. Wie nog brandende vragen

heeft, kan in een volgende aflevering aan bod komen.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ingebrekestelling ten aanzien van de havenuitbreidingspolitiek door de Europese Commissie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ingebrekestelling ten aanzien van de havenuitbreidingspolitiek door de Europese Commissie.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, collega's, op 7 februari antwoordde minister Stevaert op mijn actuele vraag dat de administratie zou worden belast met de brief van Europees commissaris Wallström. Die brief had betrekking op de ingebrekestelling ten aanzien van de Belgische staat en dus van het Vlaams Gewest als verantwoordelijke overheid. Ik citeer de minister : 'We hebben twee maanden tijd om antwoord te geven op het lijvig rapport van de Europese Commissie van 18 januari met zowel inhoudelijke als procedurele bedenkingen. De verschillende administraties bekijken dit op dit moment.'

Op onze vraag om uitleg op 22 februari antwoordde hij dat vanwege 'het multidisciplinair karakter van de problematiek en de complexiteit van het dossier' de kans bestaat dat de termijn van twee maanden zal worden overschreden met een verlenging van maximum nogmaals twee maanden.

Heeft de Vlaamse regering rekening gehouden met de termijn van twee maanden om Europees commissaris Wallström van antwoord te dienen op haar klachtenbrief van 18 januari 2001? Heeft de Vlaamse regering geantwoord voor 18 maart? Zo ja, wat was de inhoud van het antwoord en welke administraties werden met het onderzoek belast? Zo neen, is er om uitleg gevraagd en welke redenering werd hiervoor gehanteerd? Is dat uitstel goedgekeurd door de Europese commissaris? Wanneer wordt het parlement op de hoogte gebracht van de klacht van de Europese commissaris?

De Cock

en van de inhoud van de reactie van de Vlaamse regering als die er al was ? Kunnen de Vlaamse volksvertegenwoordigers van deze stukken een kopie krijgen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, wij hebben op 18 januari 2001 de ingebrekestelling ontvangen van de Europese Commissie inzake de bouw van het Verrebroekdok en het Deurganckdok in de haven van Antwerpen. Het is zoals minister Stevaert zegt een multidisciplinair dossier. Met de betrokken ministers en hun administraties werd overleg gepleegd over de manier waarop we een ontwerp van antwoord zouden formuleren.

Dit ontwerp van antwoord werd aan het departement Leefmilieu gevraagd tegen 10 maart.

Tijdens de werkzaamheden van het ambtelijk overleg kwamen de verschillende diensten tot de conclusie dat de standaard antwoordtermijn van twee maanden niet voldoende was, en op vraag van de administratie hebben we een verzoek tot verlenging van de antwoordtermijn ingediend. We hebben daarop nog geen antwoord gekregen.

De administraties die belast zijn met de voorbereiding van een ontwerp van antwoord maken allemaal deel uit van het departement Leefmilieu en Infrastructuur, het LIN. Het betreft hier de Aminoal, de Arohm, de administratie Algemene Administratieve Diensten, de AAD dus, en de administratie Waterwegen en Zeewezen, de AWZ. Aan de secretaris-generaal van het departement werd gevraagd om het antwoord te coördineren. De eindredactie is een verantwoordelijkheid van de afdeling Europa en Milieu van AMINAL omdat het een inbreuk is op een richtlijn die te maken heeft met natuur.

De vraag om verlenging van de antwoordtermijn steunt op de noodzaak om de administraties de tijd te geven om de verschillende documenten en stavingsstukken samen te brengen, de samengebrachte gegevens te verwerken en te interpreteren en om in overleg met de functionele administraties een coherent antwoord op te stellen dat feitelijk en juridisch consistent is en in overeenstemming met de interne en Europese procedures. We hebben dat via de permanente vertegenwoordiging aangevraagd, maar tot vandaag kregen we nog geen antwoord van de Europese commissaris.

Er is al veel gediscussieerd over het verzoek om van de ingebrekestelling en het antwoord een kopie ter beschikking te stellen aan de leden van het Vlaams Parlement. Dat moet passen in de procedurevoorschriften en het karakter van vertrouwelijkheid dat verbonden is aan het huidig artikel 226 van het EG-verdrag. Uit een rechtskundig advies dat reeds eerder op mijn vraag werd opgesteld ten behoeve van het procesverloop in alle zaken op grond van het aangehaalde artikel 226 dient te worden geconcludeerd dat 'de procedure bepaald in artikel 226 kan beschouwd worden als een procedure met een gerechtelijk karakter en dat deze procedure als dusdanig valt onder het begrip burgerlijk of administratief rechtsgeding dat een uitzonderingsgrond vormt volgens de Vlaamse en de Europese regelgeving die dergelijke uitzonderingen inderdaad voorzien. De Vlaamse regelgeving is het decreet van 18 mei 1999 betreffende de openbaarheid van bestuur, de Europese regelgeving is de Richtlijn 90/313 met betrekking tot de milieu-informatie.'

Correspondentie in het kader van een inbreukprocedure op grond van artikel 226 van het EG-Verdrag – die in principe aanvangt met een 'vraag om inlichtingen' en in een later stadium een 'ingebrekestelling' kan inhouden – kan aldus als vertrouwelijke informatie worden beschouwd die het voorwerp uitmaakt van een rechtspleging. De Europese Commissie, hieromtrent door de afdeling Europa en Milieu eveneens om advies gevraagd, treedt dit standpunt bij. Afwijking is dus niet mogelijk.

Ten behoeve van de leden van het Vlaams Parlement heb ik echter aan mijn diensten de opdracht gegeven een samenvattende nota te maken van de inhoud van de ingebrekestelling. Deze samenvattende nota is veel leesbaarder dan de tekst van de Europese Commissie. Ik denk daarmee een tussenoplossing gevonden te hebben tussen enerzijds het verbod in een rechtsgeding documenten zomaar vrij te geven en anderzijds de plicht het parlement te informeren. De commissiesecretaris kan aan de leden van de commissie een kopie van deze nota overmaken.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister voor haar uitgebreide antwoord waaruit ik vooral onthou dat u uitstel hebt aangevraagd, iets wat tot de geplogenheden behoort. Door de complexiteit van deze materie kan ik daar alle begrip voor opbrengen.

De Cock

Ik kan ook begrip opbrengen voor het spanningsveld tussen de openbaarheid van bestuur en de confidentialiteit van het gerechtelijk dossier. Ik wens te besluiten met een woord van lof en dank omdat u aan de openbaarheid van bestuur probeert tegemoet te komen door middel van de nota die u ons via de commissiesecretaris laat bezorgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aangekondigde verhuizing van de helihaven van Mechelen naar Ruisbroek-Puurs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Hermans tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aangekondigde verhuizing van de helihaven van Mechelen naar Ruisbroek-Puurs.

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het is de eerste keer dat ik in deze commissie te gast ben. Ik moet onmiddellijk vaststellen dat hier snel en hard wordt gewerkt.

In de Zondagskrant, het gratis krantje bij de bakker, werd onlangs aangekondigd dat de helihaven, die momenteel gehuisvest is te Mechelen en daar te kampen heeft met vergunningsproblemen, binnen afzienbare tijd zou verhuizen naar Ruisbroek-Puurs.

Dit artikel alarmeerde heel wat inwoners van Ruisbroek-Puurs. Zij argumenteerden dat de aangekondigde nieuwe vestigingsplaats in een natuurgebied gelegen is dat daardoor zwaar verstoord zou worden. Zij opperden eveneens dat het geen optimale ligging zou zijn omdat de helikopters daardoor door het wachtgebied van de start- en landingsbanen van de luchthaven van Zaventem zouden vliegen.

Mevrouw de minister, dient de helihaven inderdaad een nieuwe locatie te krijgen ? Wanneer zou deze verhuizing moeten plaatsvinden ? Hebt u enig

zicht op een nieuwe locatie en is de ongerustheid van de bewoners van Ruisbroek terecht ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw Hermans, ik kan u enkel de antwoorden geven die thans reeds in mijn bezit zijn.

De helihaven, gevestigd te Mechelen-Walem, werd door wijziging van de indelingslijst van de als hinderlijk beschouwde inrichtingen milieuvergunningplichtig vanaf 1 mei 1999. De bestaande inrichtingen hadden op dat ogenblik zes maanden tijd om een vergunningsaanvraag in te dienen, weliswaar volgens de vereenvoudigde procedure van artikel 38 van titel I van het Vlareem.

De exploitant, de NV Air Technology Belgium, diende dergelijke aanvraag tot verdere exploitatie in, maar die werd door de bestendige deputatie van Antwerpen geweigerd bij beslissing van 9 maart 2000. Tegen deze beslissing werd door de exploitant bij mijn ambt beroep ingesteld. Bij ministerieel besluit van 17 september 2000 heb ik dit beroep ongegrond verklaard en de weigeringsbeslissing bevestigd. De belangrijkste weigeringsgrond was het zonevreemd karakter van de inrichting, gelegen in bosgebied. De exploitant heeft tegen deze laatste beslissing beroep ingesteld bij de Raad van State. Daarover is nog geen definitieve uitspraak bekend. Het is aan de exploitant om uit te maken of de activiteiten definitief gestopt worden of eventueel een vergunning aangevraagd wordt voor een andere locatie.

Op de vroegere vestiging in bosgebied beschikt de exploitant niet over de vereiste milieuvergunning. De ingebruikname van een andere locatie is afhankelijk van de nodige aanvragen door de exploitant, en kan pas gebeuren na het bekomen van een milieuvergunning en desgevallend een bouwvergunning. De exploitatie is immers pas toegestaan als alle vereiste vergunningen bekomen werden.

Het eventueel zoeken naar een nieuwe locatie dient door de exploitant zelf te gebeuren. Tot op heden is er bij de afdeling Milieuvergunningen geen vergunningsaanvraag bekend voor een nieuwe locatie. Op het ogenblik dat een milieuvergunningsaanvraag ingediend wordt door de exploitant voorziet de milieuvergunningsprocedure in een openbaar onderzoek waarbij de omwonenden en belanghebbenden hun klachten en bezwaren kunnen kenbaar maken. Bij de beoordeling van een concreet dossier voor een exact bekende locatie wordt de mogelijke hinder voor mens en milieu in-

Dua

geschat, en wordt rekening gehouden met de geuite bezwaren en opmerkingen. Pas op dat ogenblik kan worden uitgemaakt in welke mate de ongerustheid van de bewoners terecht is, en kan en zal er rekening mee gehouden worden.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Ik dank de minister voor haar antwoord waaruit ik mag afleiden dat de ongerustheid bij de inwoners inderdaad voorbarig is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van krenge

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx-Van Goey tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van krenge.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Na Groot Britannië en Frankrijk werden er nu ook in Nederland gevallen van mond- en klauwzeer vastgesteld. Nederland zal nu dienen over te gaan tot het opruimen van de ziektehaarden en tot noodslachtingen in het kader van preventieve maatregelen.

In de kranten stond dat er bij het federale ministerie van Landbouw afspraken en een draaiboek bestaan voor een mogelijke vaststelling van de ziekte in België. De veterinaire aanpak werd voorbereid. Laten we hopen dat het zo ver niet komt.

Zijn er echter in het kader van het overleg over de diergeneeskundige maatregelen tevens afspraken gemaakt over de verwerking van de krenge die in overeenstemming met de regelgeving als afval dienen te worden beschouwd, afval waarvoor het Vlaams Gewest bevoegd is ?

Werd het Vlaams Gewest of de OVAM reeds benaderd om een deel van de verwerking van afval, bijvoorbeeld niet-gevaarlijk afval, op te nemen zodat

Nederland en Frankrijk hun eigen verwerkingscapaciteit kunnen voorbehouden en verhogen voor de opruiming in het kader van het mond- en klauwzeer ? Wat zal de houding zijn van de OVAM en de minister wanneer zij met een dergelijke vraag van de Nederlandse of Franse diensten worden geconfronteerd ?

Hoeveel van de Vlaamse verwerkingscapaciteit is op dit ogenblik reeds ingenomen door vroegere engagementen of vragen van het buitenland of van het Waals Gewest dat ik op dat vlak ook als het buitenland beschouw ?

Zo de ziekte zich ook in Vlaanderen zou manifesteren, is er dan een draaiboek voor de verwerking van het hier bedoelde afval, inclusief de krenge van dieren die afgemaakt dienen te worden ? Is dit hetzelfde draaiboek als bij de dioxinecrisis ? Waar in zullen de bijkomende voorzorgen bestaan, gelet op de andere aard en de gevaarlijkheid van MKZ ? Hoe verloopt de concrete voorbereiding van de verwerking en het transport van het afval ? Zullen buiten de erkende verwerkers en ophaaldiensten nog derden moeten worden ingeschakeld ?

Is er reeds een optie genomen over de wijze, de methode en de plaats van de verwerking ? Kiest men voor verbranden, begraven of voor nog een andere mogelijkheid ? Wat is de optie en door wie wordt die genomen ? Gebeurt dit in overleg met federaal minister Gabriëls ?

Beschikken het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of de VOI's thans over dierenartsen in vast of contractueel verband die kunnen worden ingeschakeld wanneer in Vlaanderen maatregelen moeten worden genomen waarbij de Vlaamse overheid haar opdracht en bevoegdheden moet waarmaken, onder meer inzake de opruiming en verwerking van dierenkrenge gerelateerd met mond- en klauwzeer ? Werden deze dierenartsen thans reeds betrokken bij de voorbereiding van het eigen Vlaams scenario voor de verwijdering en de verwerking, en het Belgisch scenario voor de ziektebestrijding en de verhindering van de verdere verspreiding ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De OVAM is tot op heden nog niet benaderd door de buurlanden om haar verwerkingscapaciteit in het kader van het MKZ ter beschikking te stellen.

Inzake de verwerking van dierlijk afval dient gewen te worden op een aantal specifieke kenmerken,

Dua

waaronder het feit dat met de gangbare technieken meestal een voorbehandeling nodig is. Het ruwe dierlijk afval wordt eerst omgezet in meel en vet, vooraleer men kan overgaan tot een eindverwerking zoals verbranding. Dit betekent dan ook dat de klassieke roosterovens daarvoor niet in aanmerking komen en dat enkel sterk gespecialiseerde bedrijven in aanmerking komen voor de verwerking van dit eindproduct. De verschuivingseffecten waarbij extra capaciteit zou vrijkomen door andere afvalstoffen elders te laten verwerken, zijn dus te verwaarlozen.

Het grootste deel van het dierenmeel moet dus worden verbrand. Maar Vlaanderen beschikt noch op het vlak van de voorbehandeling van het dierlijk afval, noch op het vlak van de eindverwerking over een overcapaciteit. Het buitenland zoekt dus zeker niet bij ons naar bijkomende afvalstromen. Ik denk trouwens dat het niet opportuun is krenge te transporten over grote afstanden. Vanuit preventief en curatief oogpunt is dat zeker niet aangewezen. We moeten alles zo dicht mogelijk bij de plaats van het onheil verwerken.

Alle Belgische capaciteit voor de voorbehandeling van dierlijk afval bevindt zich in Vlaanderen. Rendac en nog twee andere bedrijven houden zich daarmee bezig. De huidige capaciteit voor de eindverwerking bevindt zich vooral in Wallonië. Die gebeurt immers vooral door cementbedrijven. Alle dierlijk afval en dus ook alle krenge van de verschillende gewesten worden nu voorverwerkt door Rendac te Denderleeuw. Rendac verwerkt echter ook krenge uit Luxemburg. Voor het overige zijn er geen afspraken met het buitenland.

De aanpak van een eventuele uitbraak van mond- en klauwzeer in België is een federale bevoegdheid. Daarover bestaan zeer duidelijke afspraken. Het federaal ministerie van Landbouw coördineert het beheer van dergelijke crisissen omwille van de veterinaire en sanitaire aspecten. De federale overheid heeft een draaiboek opgesteld. Voor het verwerken van krenge hebben de veterinaire diensten contact opgenomen met de OVAM. Een belangrijk verschil met de aanpak van de dioxinecrisis is dat er speciale aandacht wordt besteed aan het besmettingsrisico. Bovendien zullen we bij een uitbraak van mond- en klauwzeer worden geconfronteerd met grote hoeveelheden krenge. Naar aanleiding daarvan hebben we beslist om op Vlaams niveau een soort crisiscel op te richten, om zeker te zijn dat we iedereen tijdig kunnen verwittigen en op tijd in actie kunnen schieten. Behalve

Rendac kunnen ook andere bedrijven worden ingeschakeld, zoals Cominbel. Het monopolie is dus enigszins doorbroken.

Als het zover komt, zullen we ons eerst richten tot de installaties die voor verwerking geschikt zijn. In tweede instantie is verbranding mogelijk. Slechts in laatste instantie en uiterste nood zal gedacht worden aan begraving. We hebben een inventaris gemaakt van de verwerkingsinstallaties die we ter beschikking hebben, en op dit ogenblik is er overleg met de militaire overheid over eventuele verbranding. We leven immers zo dicht op elkaar dat het niet evident is om hier grote verbrandingen te houden. Minister Gabriels overlegt nu met de minister van Defensie over de mogelijkheid om de verbranding op militaire domeinen te laten gebeuren. De afdeling Water heeft een inventaris gemaakt van de gronden waar begraving een zo klein mogelijke bedreiging vormt voor het bodem- en grondwater. Begraving gebeurt echter beter niet in Vlaanderen.

Het federale niveau coördineert en het Vlaams Gewest handelt in overleg met het federale niveau. De administratie Milieu beschikt niet over dierenartsen, en het is niet mijn bedoeling extra dierenartsen aan te werven.

Aan dierlijk afval kleeft een dubbel bevoegdheidsetiket. De milieuhygiënische aspecten vallen onder mijn bevoegdheid en alle veterinaire en sanitaire aspecten zijn federale materie. Een goede samenwerking is dus noodzakelijk. De dierenartsen van minister Gabriels zullen bepalen waar we ons aan moeten houden.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik dank de minister voor haar antwoord. Iemand moet inderdaad de coördinatie op zich nemen. De coördinatie gebeurt bovendien inderdaad het best op federaal niveau. Ik vind het goed dat er eerst verwerkt zal worden, dan pas verbrand en in uiterste nood ook begraven.

De begraving in Groot-Brittannië is een paniekreactie. Het is inderdaad niet aangewezen om bij ons tot begraving over te gaan. Het preventief onderzoek en de inventarisatie waar u het over had in verband met eventuele begraving is uiteraard goed, maar ik hoop dat we nooit moeten begraven.

Mevrouw de minister, ik hoop dat u voor samenwerking met het federale niveau blijft zorgen. Het is immers niet de bedoeling dat u slechts een bood-

Merckx-Van Goey

schapper van het federale niveau wordt. Uw inbreng is immers nodig.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.29 uur.*
